कोभिड-१९
सोसियल मिडिया दोस्रो सर्वेक्षण
२०२०

प्राविधिक सहयोग :

TPO Nepal
PEACE OF MIND

बहुसांस्कृतिक मनोसामाजिक संस्था नेपाल
(टि.पि.ओ. नेपाल)

अनुसन्धानकर्ता :
रमेश प्रसाद अधिकारी
अमन सेन गुप्ता
सुरज कोईराला
राजन श्रेष्ठ
पिताम्बर कोईराला
डा. कमल गौतम

Download detail cross tabulation from : https://drive.google.com/open?id=15PM3fj294P90eOu9uX_3kOqjGwUj8aVw

अध्ययनका उद्‌देश्यहरू

- कोभिड-१९ को बारेमा जानकारीका प्रमुख स्रोतहरुको पहिचान गर्ने,
- कोभिड-१९ का कारण सामाजिक क्षेत्रमा परेको प्रभावको पहिचान गर्ने :
  - विशेष गरी **दैनिक कार्यतालिका र**
  - **हिंसाको अवस्था** (महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुमा)
- कोभिड-१९ का कारण देखिएका मूख्य मनोसामाजिक समस्याहरू र त्यसको समाधानका लागी अबलम्वन गरीरहेका उपायहरुको पहिचान गर्ने,
- कोभिड-१९ को अवस्थालाई लिएर सरकारले गरिरहेका काम प्रति आमधारणा पत्ता लगाउने :
  - **स्थानिय सरकार** तथा सघं संस्थाहरुले **वितरण गरिरहेको राहत** प्रतिको धारणा
  - सरकारले ल्याएको कोभिड-१९ **बिमा कार्यक्रम** प्रतिको धारणा

अध्ययनको विधि

- स्वास्थ्यकर्मी, अनुसन्धानकर्मी र शिक्षाविद्हरू जस्ता सरोकारवालाहरूसगँको विस्तृत छलफल तथा परामर्श पछि एक छोटो प्रश्नावली तयार गरियो।
- नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद्बबाट स्वीकृती लिईयो।
- प्रश्नावली सामान्य लेखपढ गरेका मानिसहरुले पनि सजिलै बुझ्न र प्रयोग गर्न सकिने गरी अनलाइन लिंकको मद्दतबाट माइक्रोसफ्ट फारामको रुपमा विकास गरियो।
- यसलाई सोसल मिडियाको पहुँचमा हुने नेपाली भाषा राम्ररी पढ्न सक्ने जोसुकैले प्रयोग गर्न सकिने गुणात्मक विधि लागू हुने गरी निर्धारण गरियो ।
- तयार भएको अनलाइन लिंक सामाजिक सञ्जालमा शेयर गरी सर्वेक्षणको उद्देश्य र स्वच्छिक सहभागिताका लागी अनुरोध गरियो ।
- प्रश्नावलि भर्नका लागी दश दिनको अवधि अप्रिल २३ देखि मे ३ २०२० सम्म निर्धारण गरियो।
- यो सर्वेक्षणमा जम्मा २,०८२ व्यक्ति सहभागी भएका थिए। ती मध्ये २,०१४ नेपालमा बसोबास गरिरहेका थिए। यस विश्लेषणका लागि नेपालमा बसोबास गरिरहेकाहरूलाई मात्रै समावेश गरियो।

उत्तरदाताको पृष्ठभूमि (जम्मा उत्तरदाता = २,०१४)

लिंग

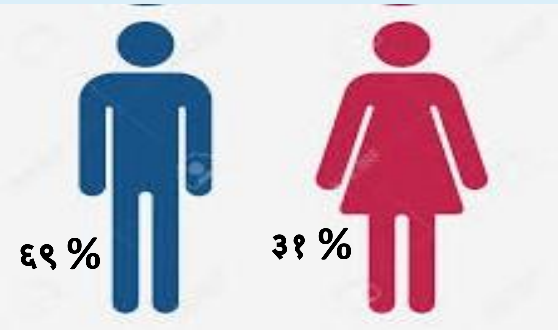

२ बर्ष मुनिका बच्चाहरू / गर्भवती

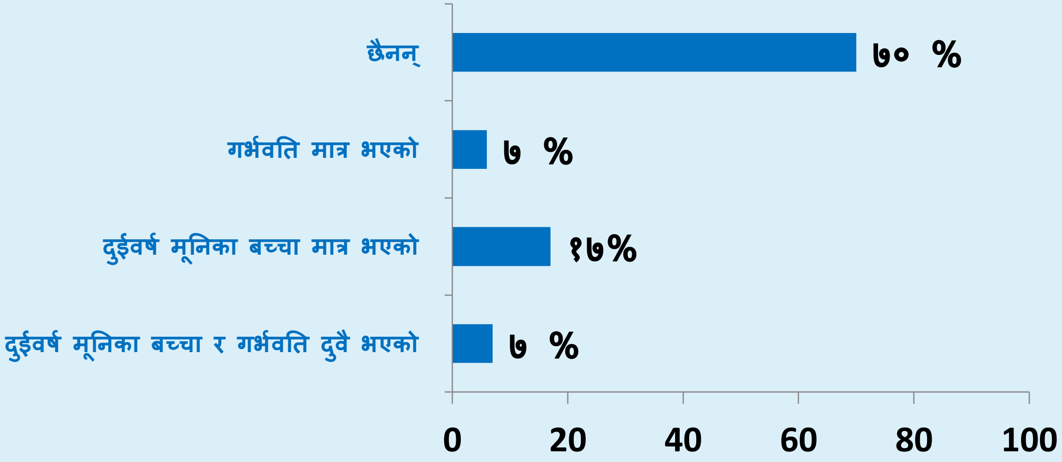

वैवाहिक स्थिति

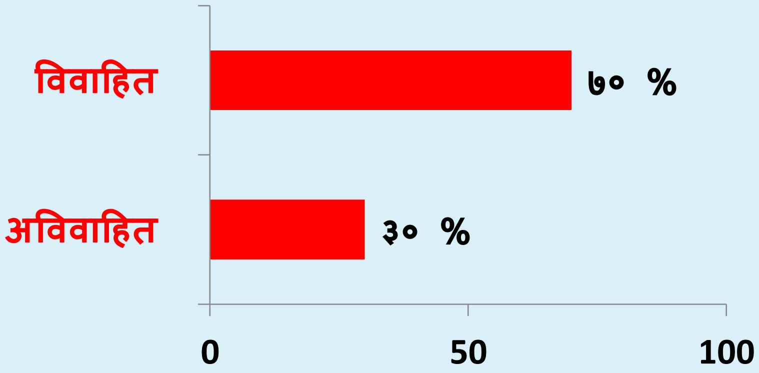

परिवारको सालाखाला मासिकआम्दानी

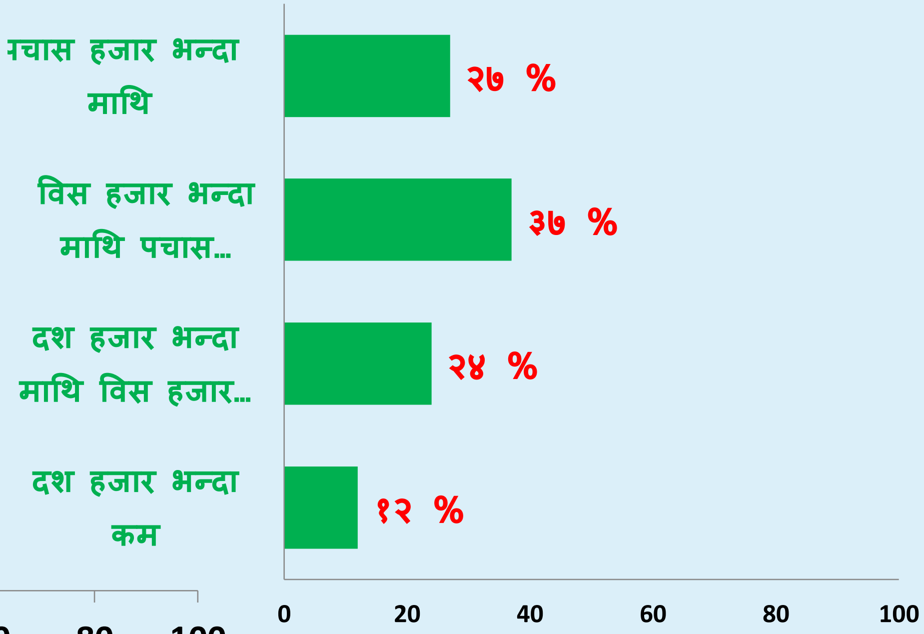

पेशा

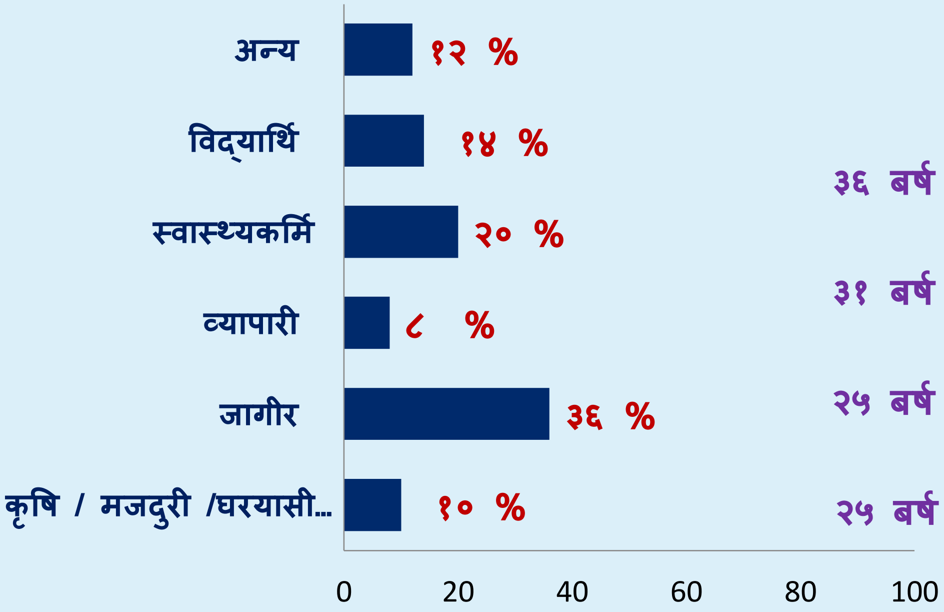

उमेर समूहका आधारमा

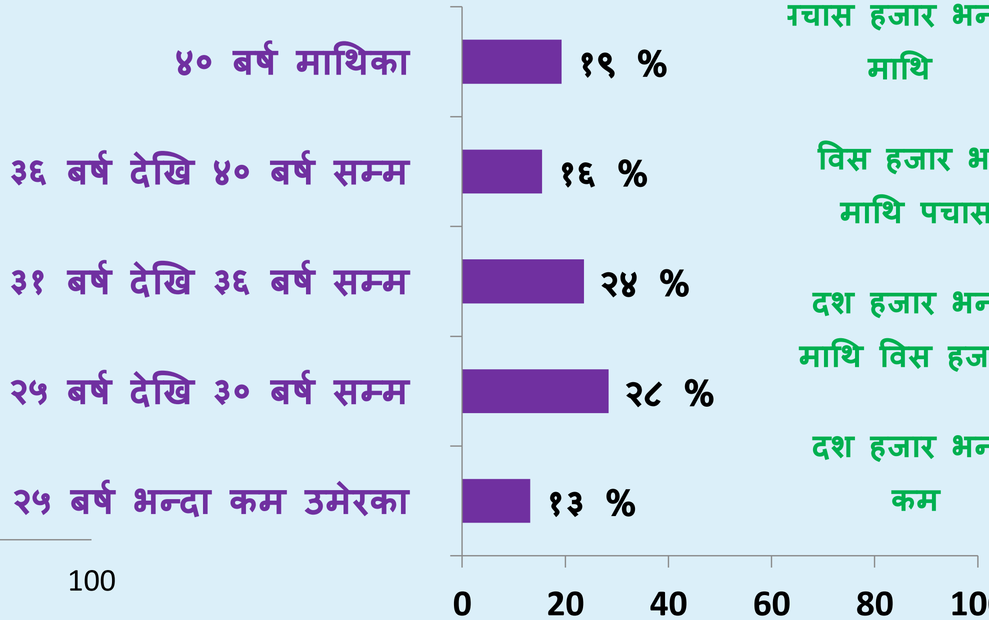

उत्तरदाताको पृष्ठभूमि (जम्मा उत्तरदाता = २,०१४)

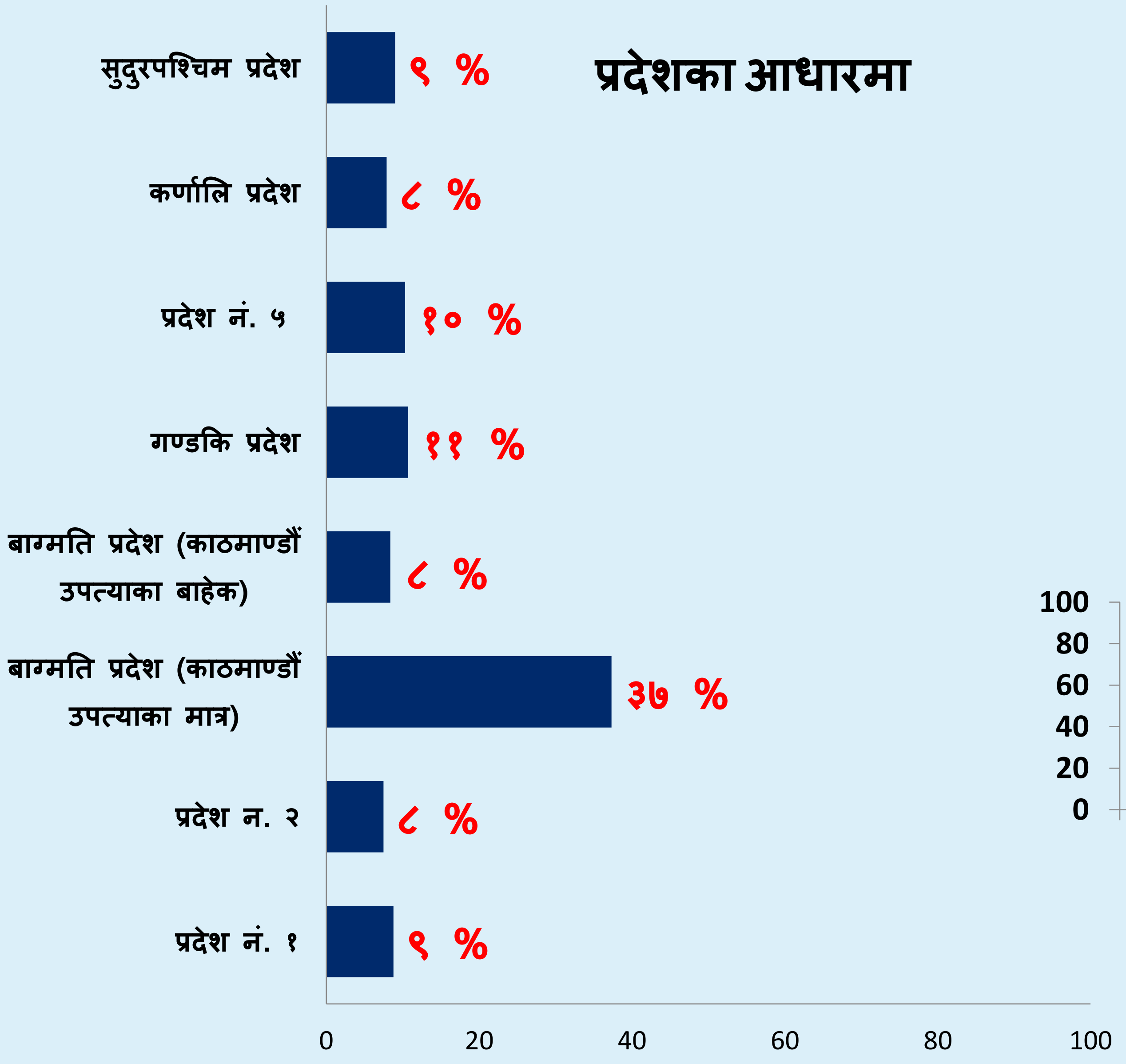

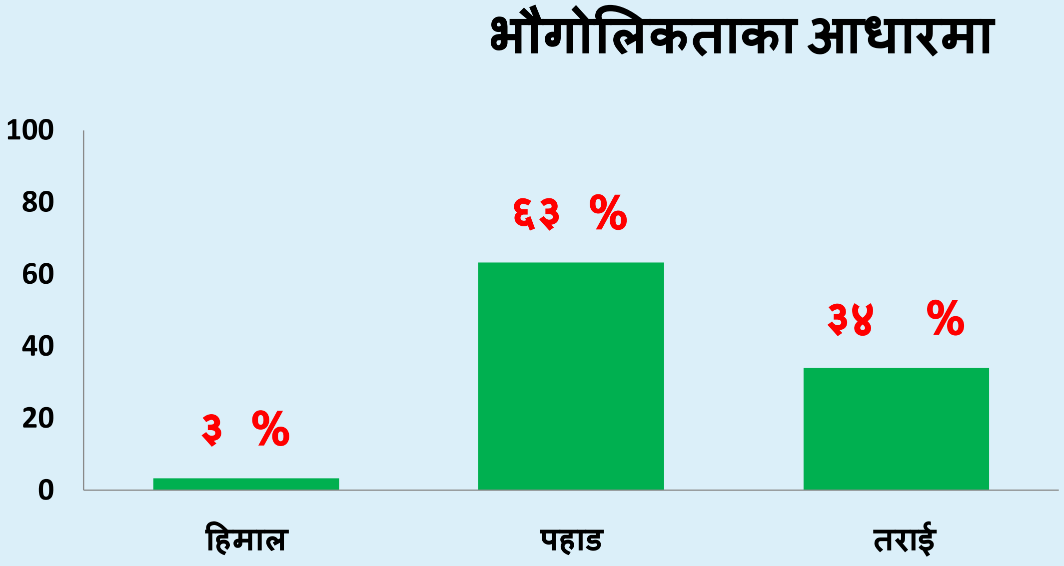

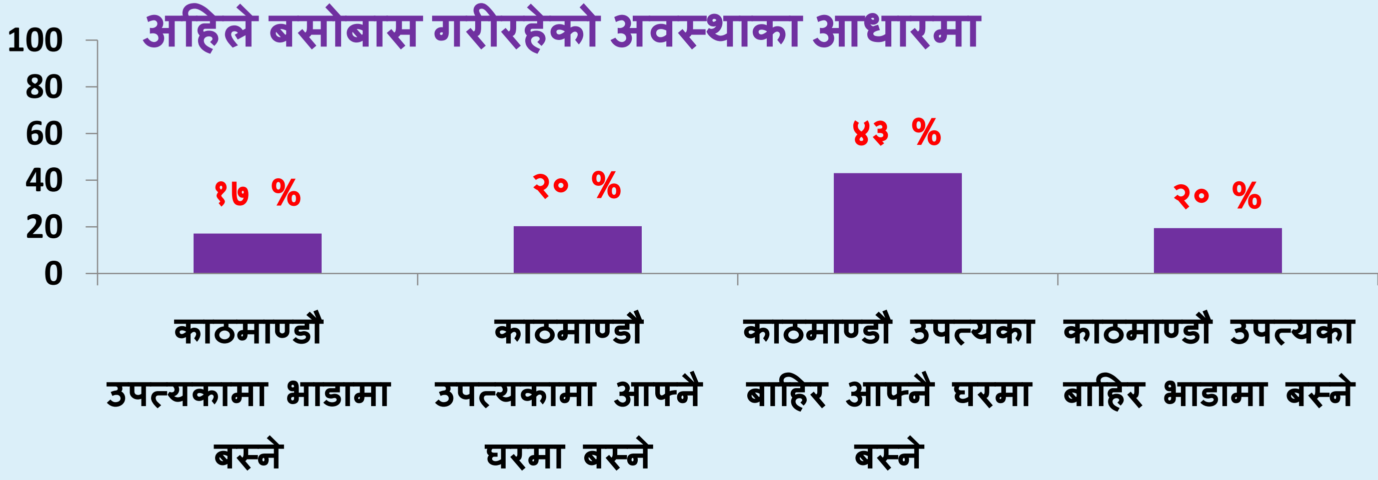

कोभिड-१९ महामारीका बारेमा जानकारीका मूख्य स्रोतहरू (%)

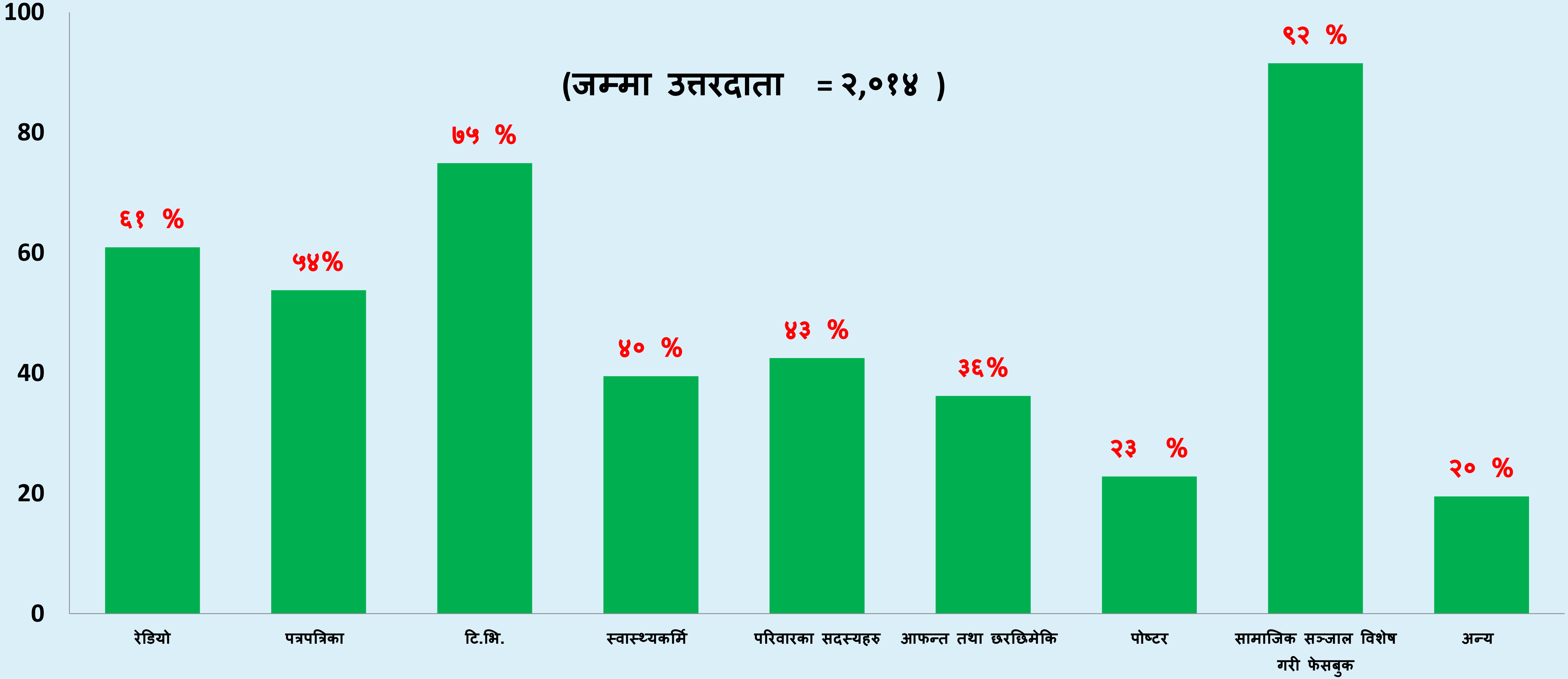

** बहु उत्तरहरूको कारण कुल प्रतिशत १०० भन्दा बढि छ ।*

यो लकडाउन वा बन्दाबन्दिको अवस्थामा तपाईले पहिलाको भन्दा बढि काम कत्तिको गर्नुपरेको छ? (%)

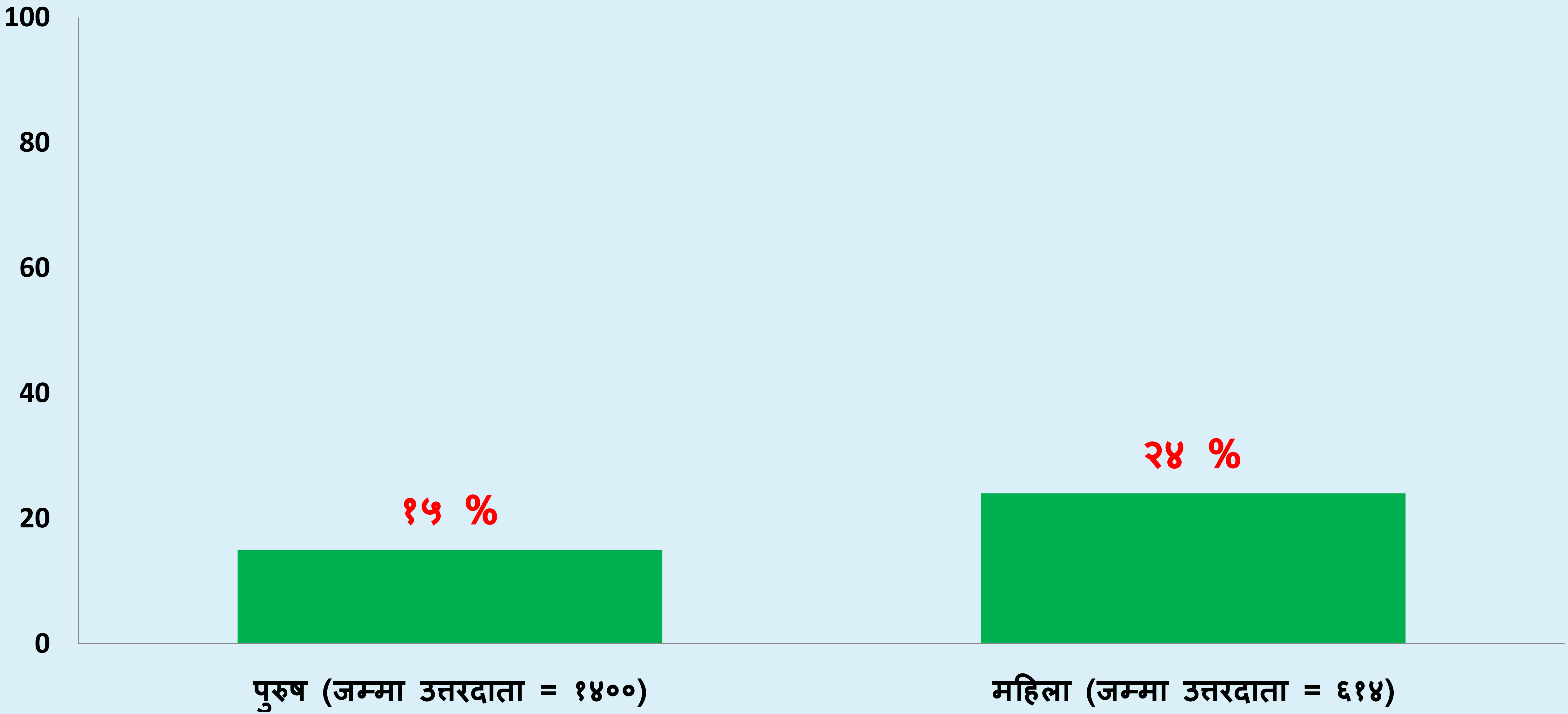

बन्दाबन्दी वा लकडाउनको अवस्थामा भोग्नु परेको समस्या ?(%)

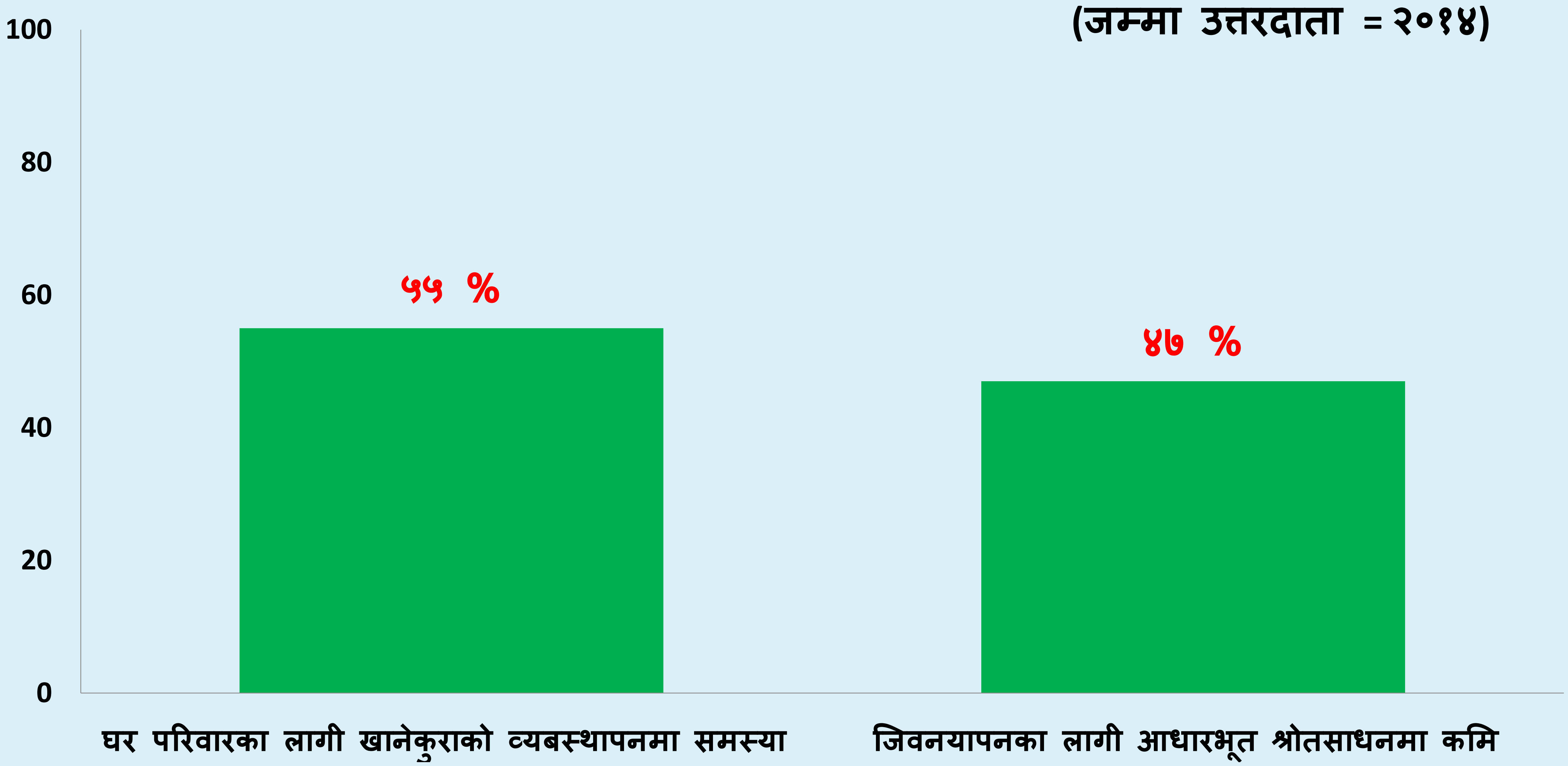

या लकडाउन वा बन्दाबन्दीको अवस्थामा घर परिवार वा छर छिमेकका कुनै सदस्यले कुनै किसिमको हिंसा भोग्नु परेको छ? (%)

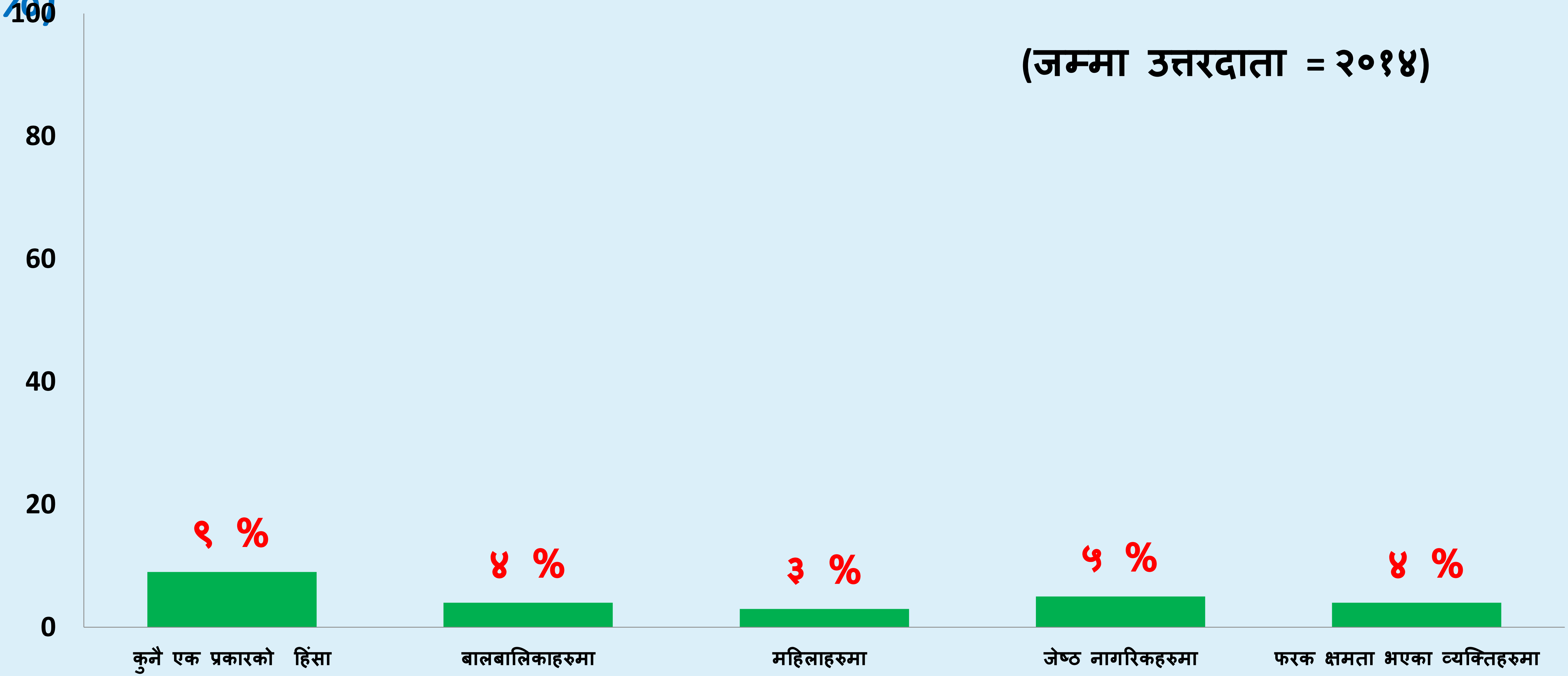

** कुनै एक प्रकारको हिंसा भन्नाले महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरु मध्ये*

कोभिड- १९ महामारीका कारण उत्पन्न मनोसामाजिक समस्याहरू

गएको दुई हप्तामा हालको परिस्थितिको कारण कत्तिको बेचैन हुनुभयो ? (%)

(जम्मा उत्तरदाता = २०१४)

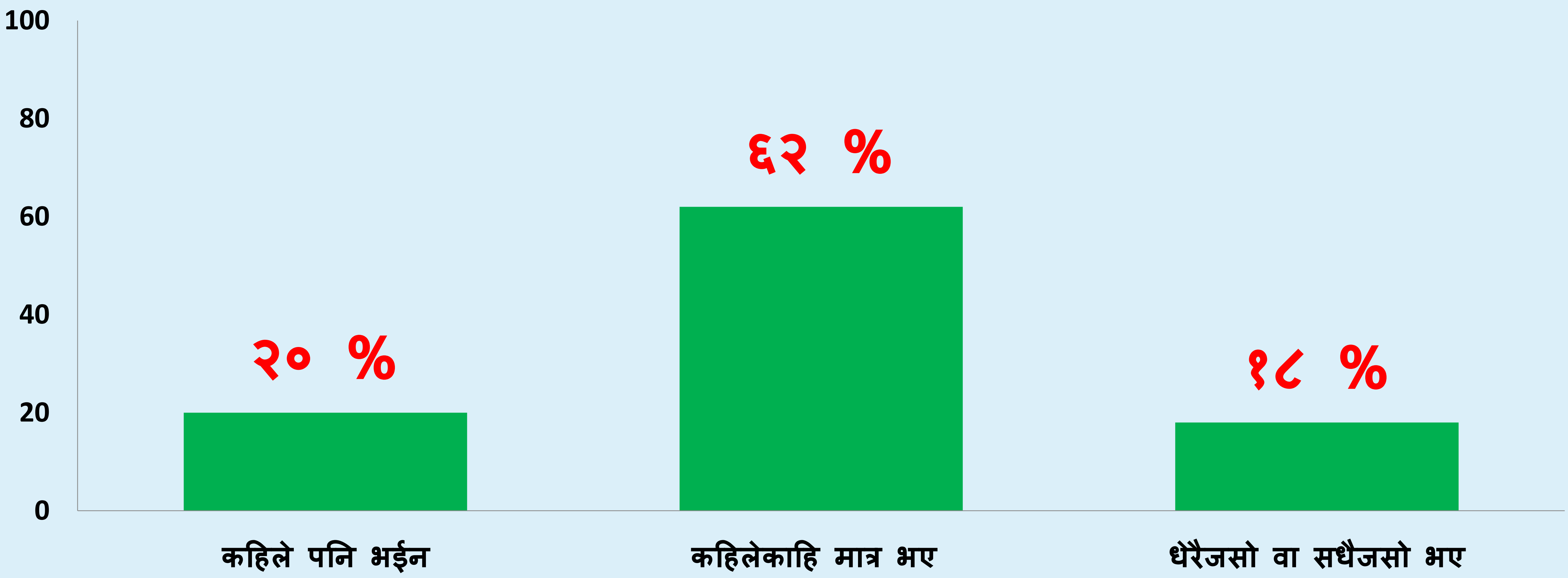

गएको दुई हप्तामा हालको परिस्थितिको बारेमा सोच्दा कत्तिको डराएको महसुस गर्नुभयो ?(%)

(जम्मा उत्तरदाता = २०१४)

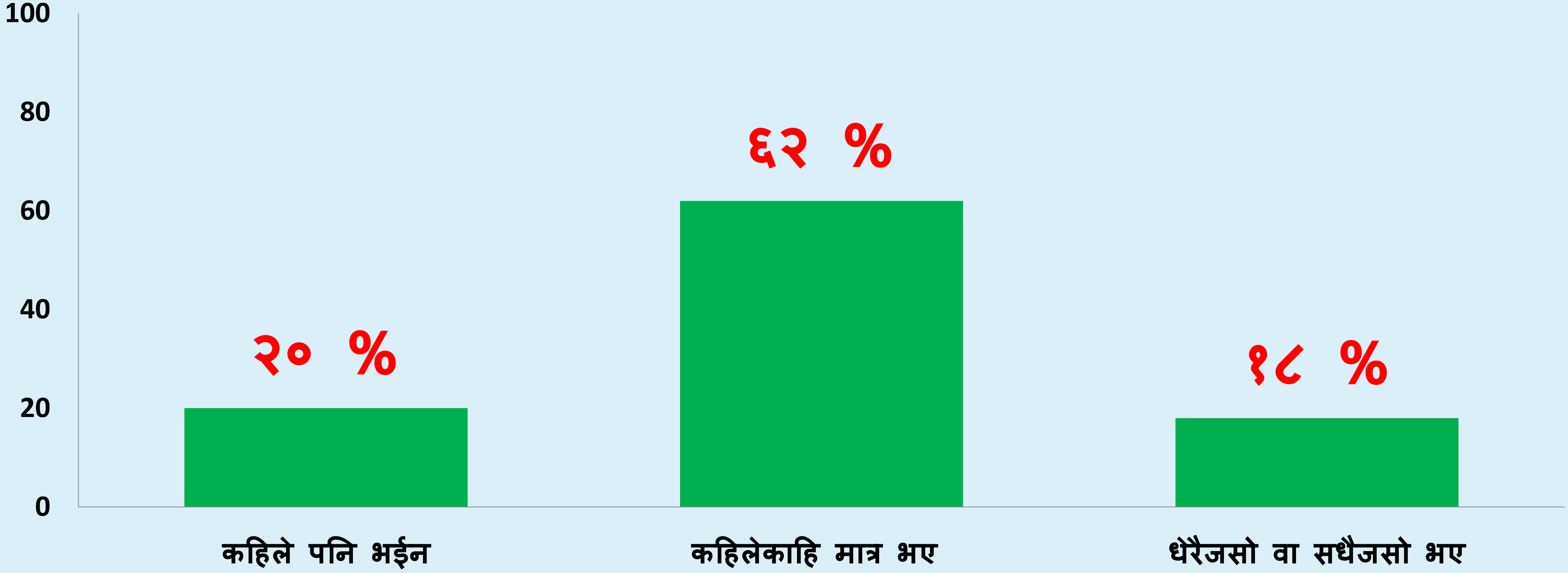

गएको दुई हप्तामा, हालको परिस्थितिका बारेमा सोच्दा अन्योल तथा चिन्तित कत्तिको महशुस गर्नुभयो ? (%)

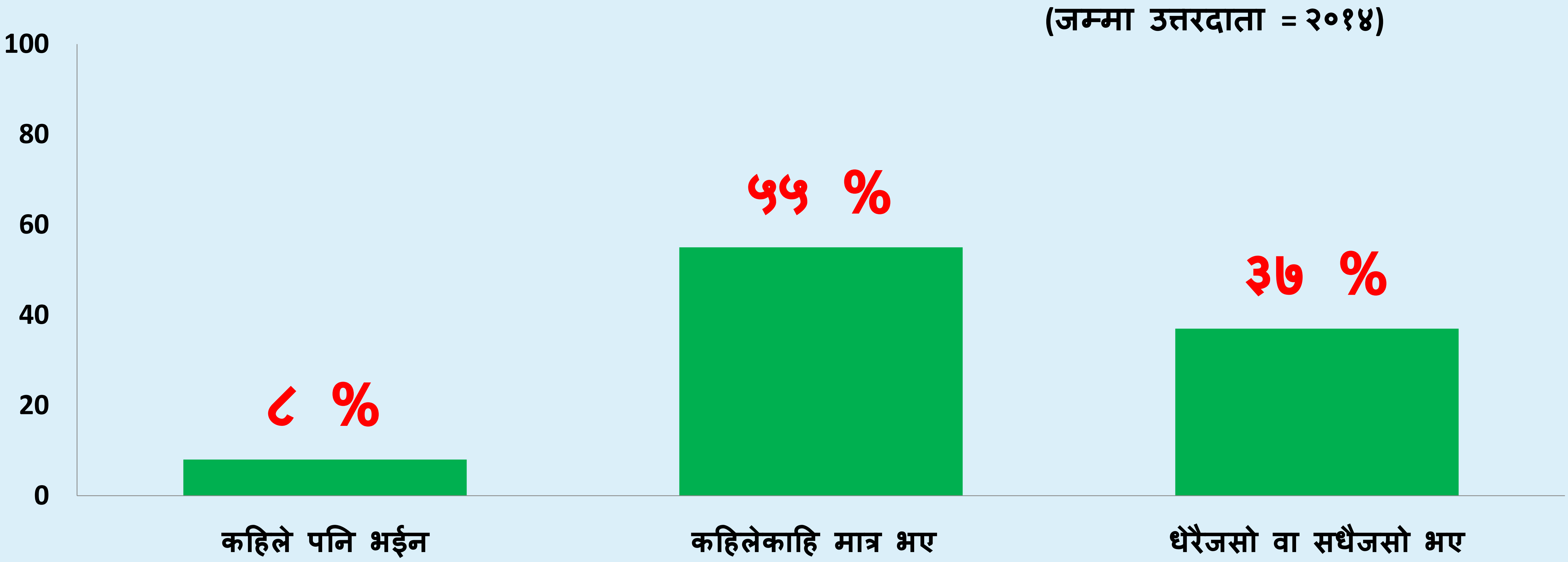

गएको दुई हप्तामा, हालको परिस्थितिका बारेमा सोच्दा उदास वा दिक्क भएको कत्तिको महशुस गर्नुभयो ? (%)

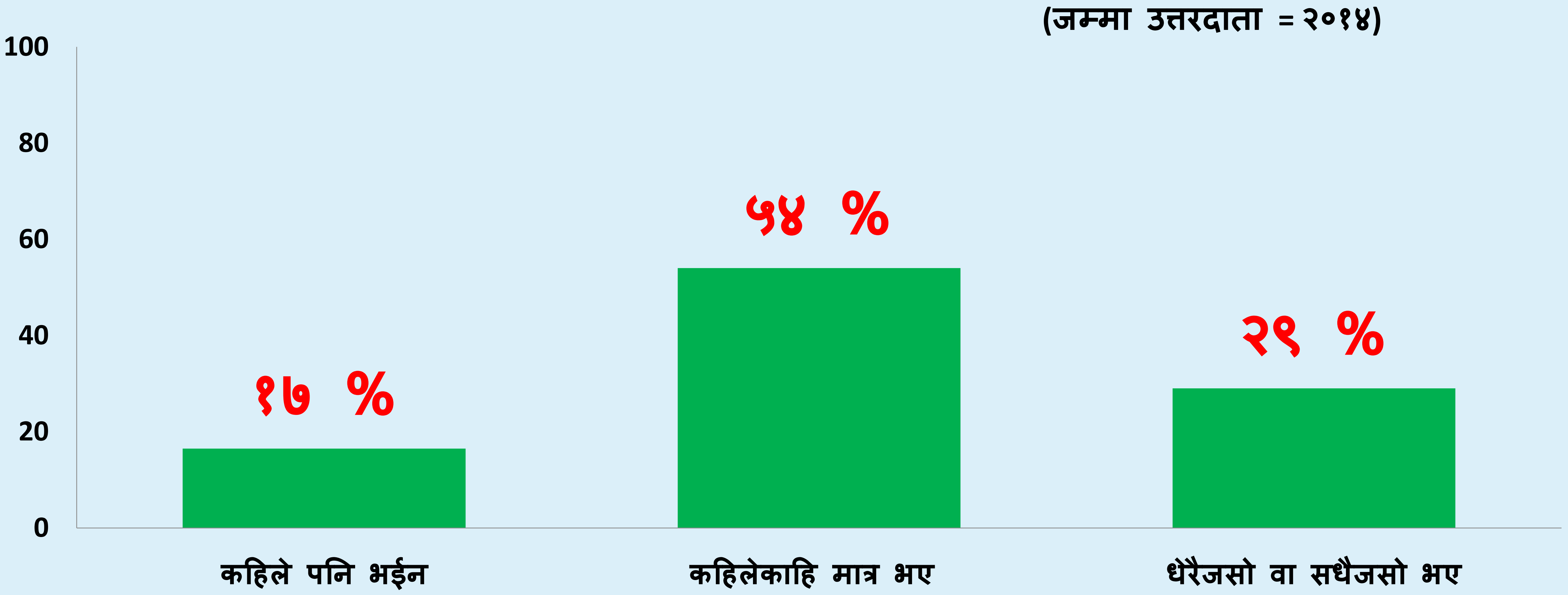

गएको दुई हप्तामा एक वा सो भन्दा बढि मनोसामाजिक समस्या बाट प्रभावित भएकाहरुको अवस्था (%)

(जम्मा उत्तरदाता = २०१४)

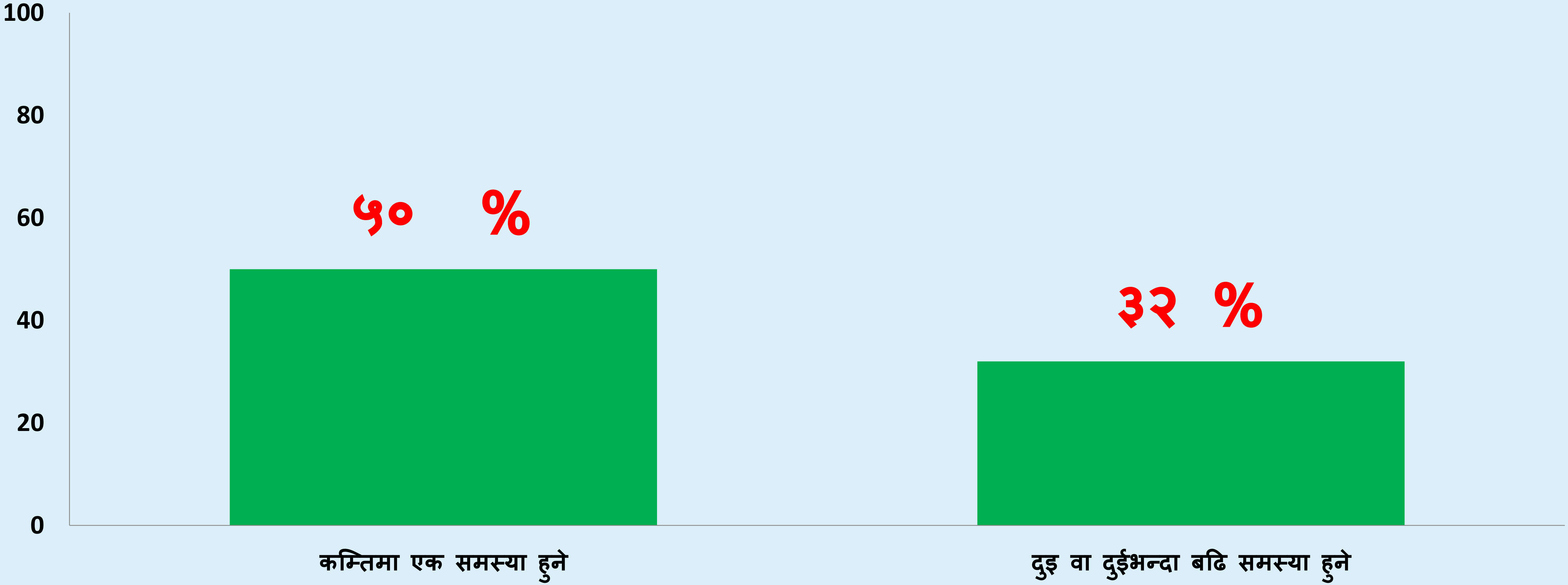

मनोसामाजिक समस्यामा : बेचैनि हुने, डराएको महशुस हुने, चिन्तित, उदास वा दिकदारी महशुस हुने

गएको दुई हप्तामा डर वा चिन्ताको मूख्य कारण (%)

(जम्मा उत्तरदाता = २०१४)

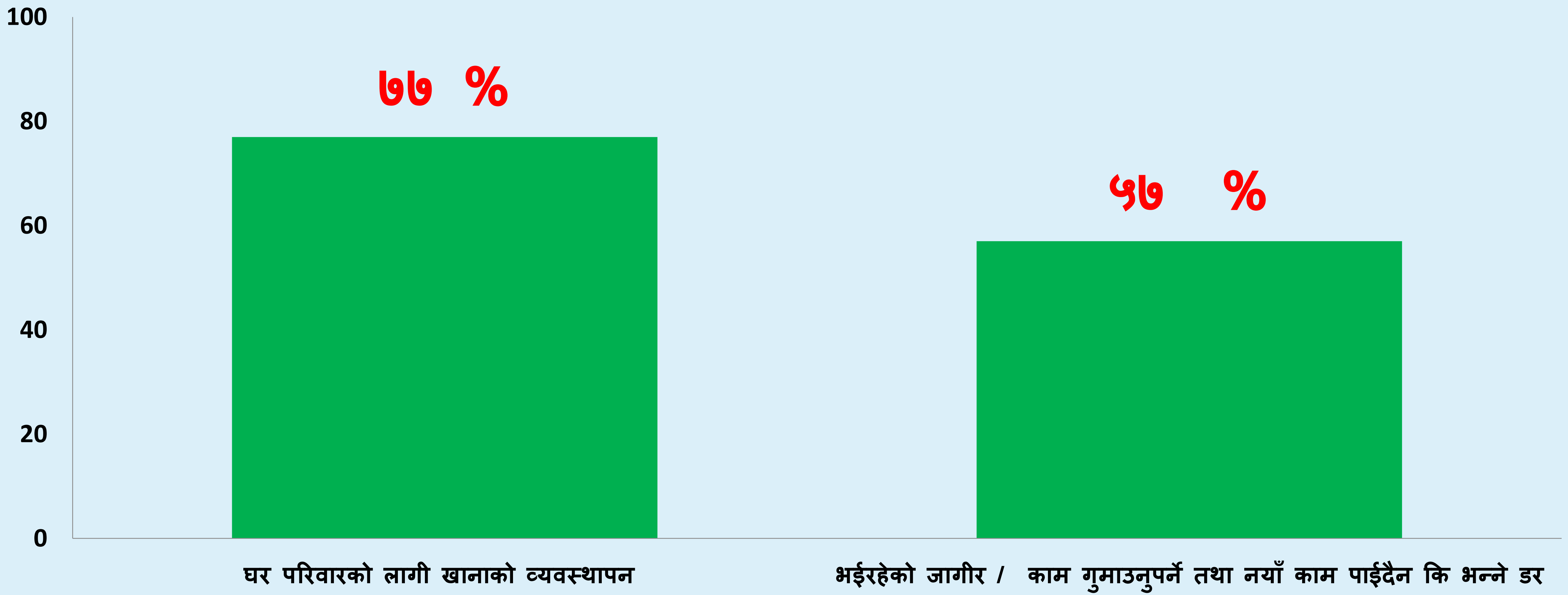

यस्ता तनाव वा चिन्ता हटाउनका लागी के के गर्ने गर्नु भएको छ (%)

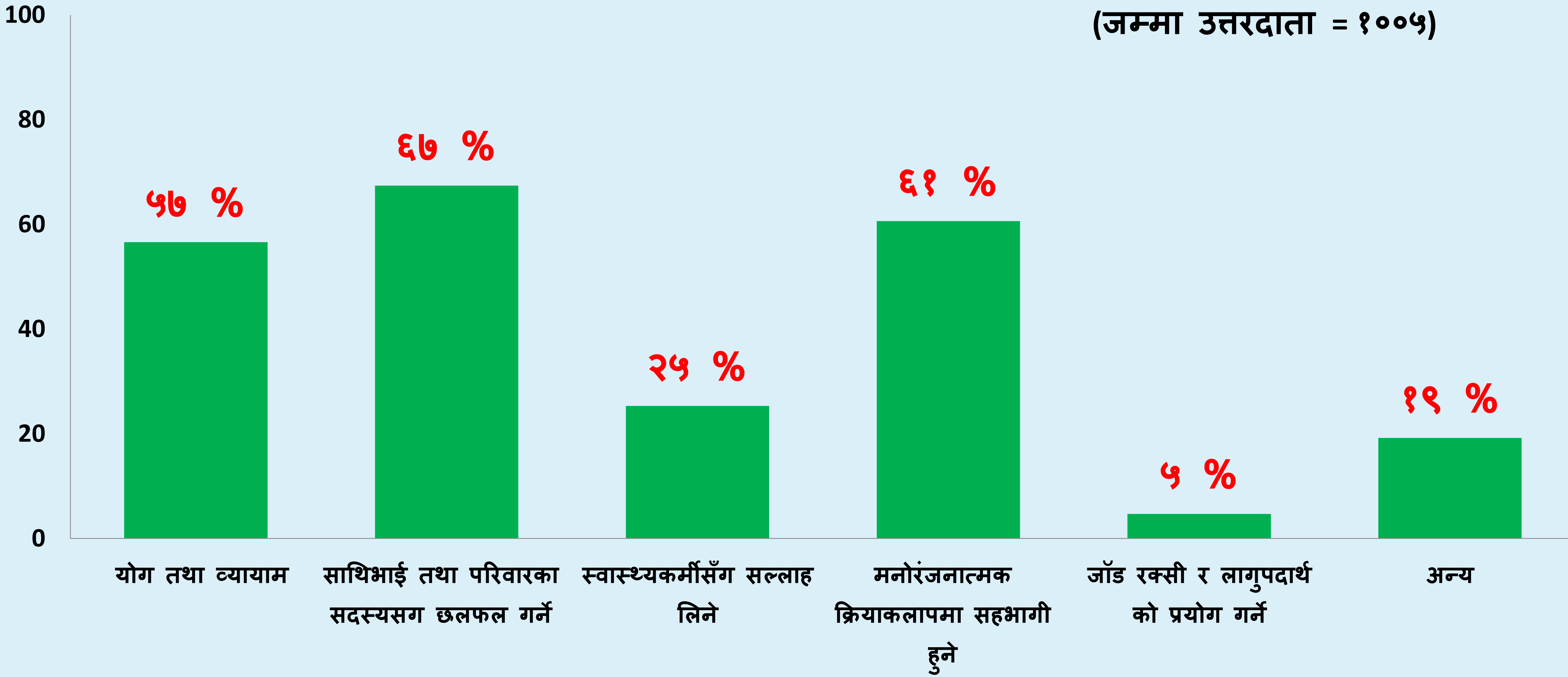

** बहु उत्तरहरूको कारण कुल प्रतिशत १०० भन्दा बढि छ ।*

जनसांखिक / सामाजिक / आर्थिक अवस्थाका आधारमा मनोसामाजिक समस्या (%)

(जम्मा उत्तरदाता = २०१४)

- **लिंगका आधारमा :** महिला (५४%), पुरुष (४८%)
- **पेशाका आधारमा:** कृषि / मजदुरी / घरयासी कामगर्ने (६९ %), विद्यार्थी (६१%), व्यापारी (४८ %), जागीरे (४५ %) र स्वास्थ्यकर्मि (३९ %)
- **वैवाहिक स्थितिका आधारमा:** अविवाहित (५४%); विवाहित (४८%)
- **परिवारको अवस्था :** २ बर्ष मुनिका बच्चाहरू र गर्भवती भएका : (५४%); २ बर्ष मुनिका बच्चाहरू मात्र भएका (५२ %); गर्भवती मात्र भएका (४८ %); २ बर्ष मुनिका बच्चाहरू र गर्भवती दुवै नभएका (४९ %)
- **हाल बसोबास गरिरहेको स्थानका आधारमा:** काठमाण्डौ उपत्यकामा डेरा गरी बस्ने (५८%); काठमाण्डौ उपत्यका बाहिर डेरा गरी बस्ने (५५ %); काठमाण्डौ उपत्यका बाहिर आफ्नै घरमा बस्ने (४८ %) काठमाण्डौ उपत्यकामा आफ्नै घरमा बस्ने (४१%)

जनसांखिक / सामाजिक / आर्थिक अवस्थाका आधारमा मनोसामाजिक समस्या (%)

(जम्मा उत्तरदाता = २०१४)

- **प्रदेशका आधारमा :** प्रदेश नं २ (६६ %), प्रदेश नं १ (५३ %), प्रदेश नं ५ (५३ %), कर्णाली प्रदेश (५३ %), बाग्मति प्रदेश (काठमाण्डौ उपत्यका भित्र) (४९ %) बाग्मति प्रदेश (काठमाण्डौ उपत्यका बाहिर) (४७ %) सुदुरपश्चिम प्रदेश (४१ %)
- **उमेरको आधारमा :** २५ बर्ष भन्दा कम उमेर : (५९ %), २५ देखि ३० बर्ष : (५२ %), ३१ देखि ३५ बर्ष सम्म (४८ %), ३६ बर्ष देखि ४० बर्ष सम्म : (५२ %), ४० बर्ष भन्दा माथि : (४२ %)
- **भौगोलिकताको आधारमा :** तराई (५१%); पहाड (५० %); हिमाल (४४ %)
- **परिवारको मासिक आम्दानीका आधारमा:** दश हजार भन्दा कम (७२%); दश हजार भन्दा माथि विस हजार सम्म (६३%); विस हजार भन्दा माथि पचास हजार सम्म (४५%); र पचास हजार भन्दा माथि (३६%)

तपाईंको बिचारमा कोरोना भाइरस रोकथामका लागी अव सरकारले के के गर्नुपर्छ होला (%)

(जम्मा उत्तरदाता = २०१४)

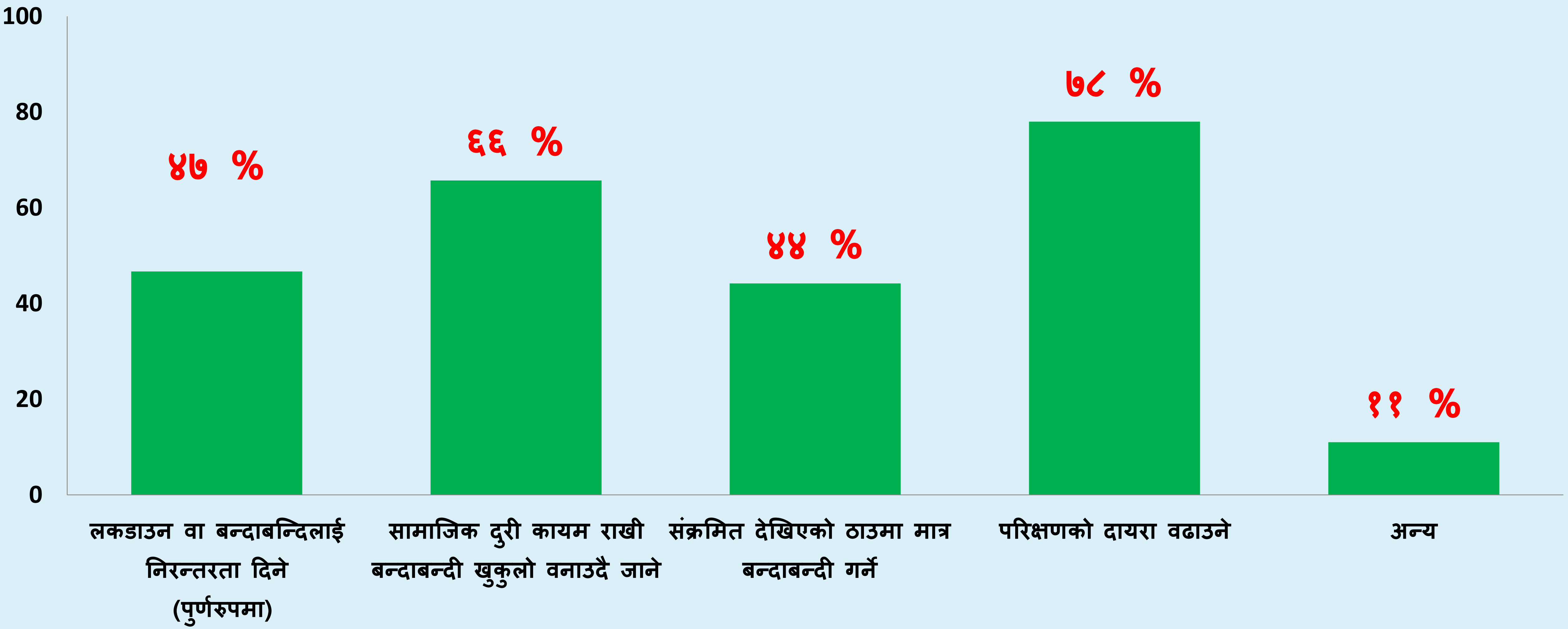

** बहु उत्तरहरूको कारण कुल प्रतिशत १०० भन्दा बढि छ ।*

लकडाउन वा बन्दाबन्दि खुलेपछि कोरोना भाइरसको संक्रमणको खतरा कत्तिको रहिरहन्छ जस्तो लाग्छ ?(%)

(जम्मा उत्तरदाता = २०१४)

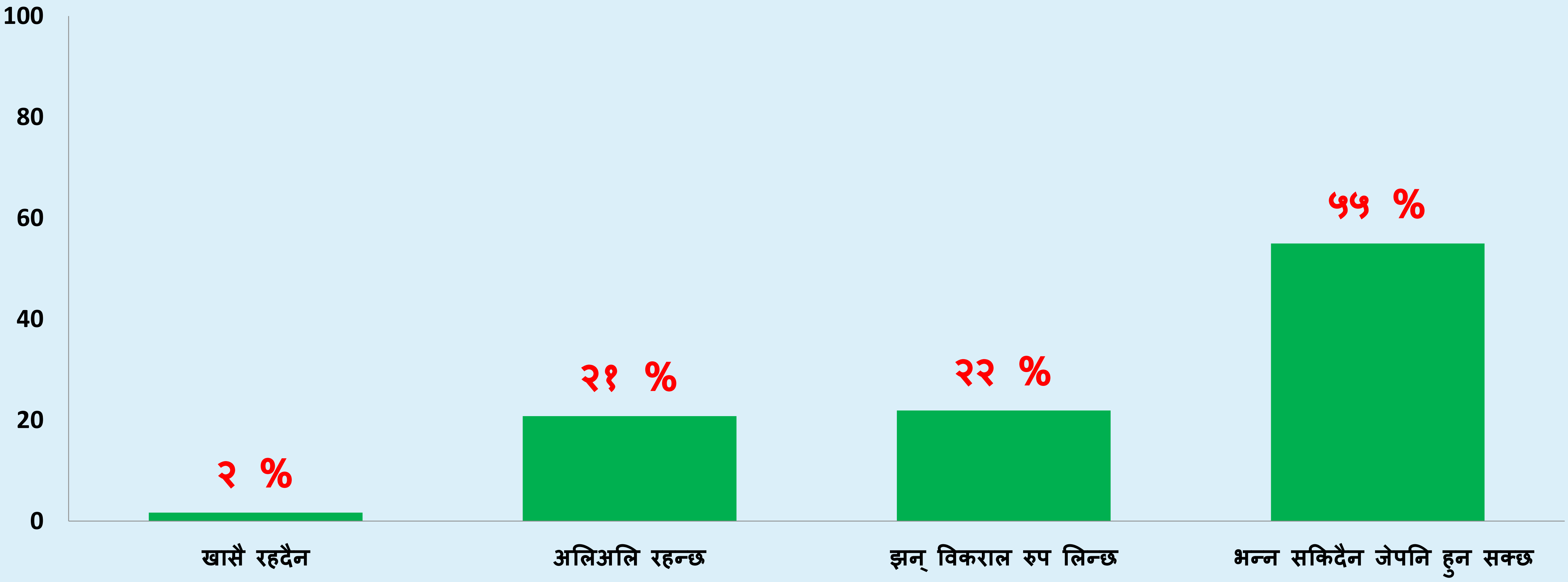

तपाईको टोल समुदयमा स्थानिय सरकार वा सघंसस्थाहरुले लकडाउन वा बन्दाबन्दिको समयमा असहज अवस्थामा परेकाहरुलाई राहत कसरी वाडेका छन् ? %)

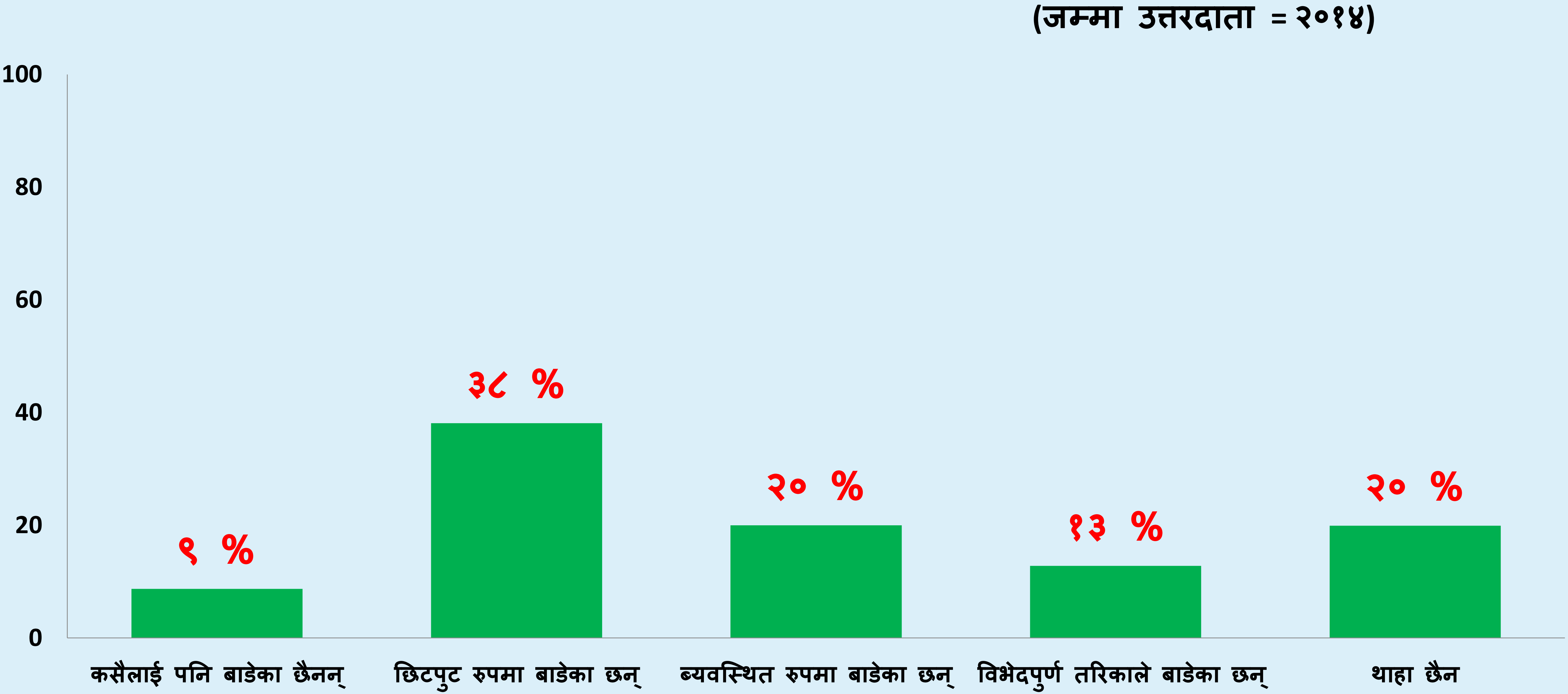

के तपाईलाई हालै नेपाल सरकारले लागू गरेको कोभिड-१९ संग सम्वन्धीत बिमाको वारेमा जानकारी छ(%)

(जम्मा उत्तरदाता = २०१४)

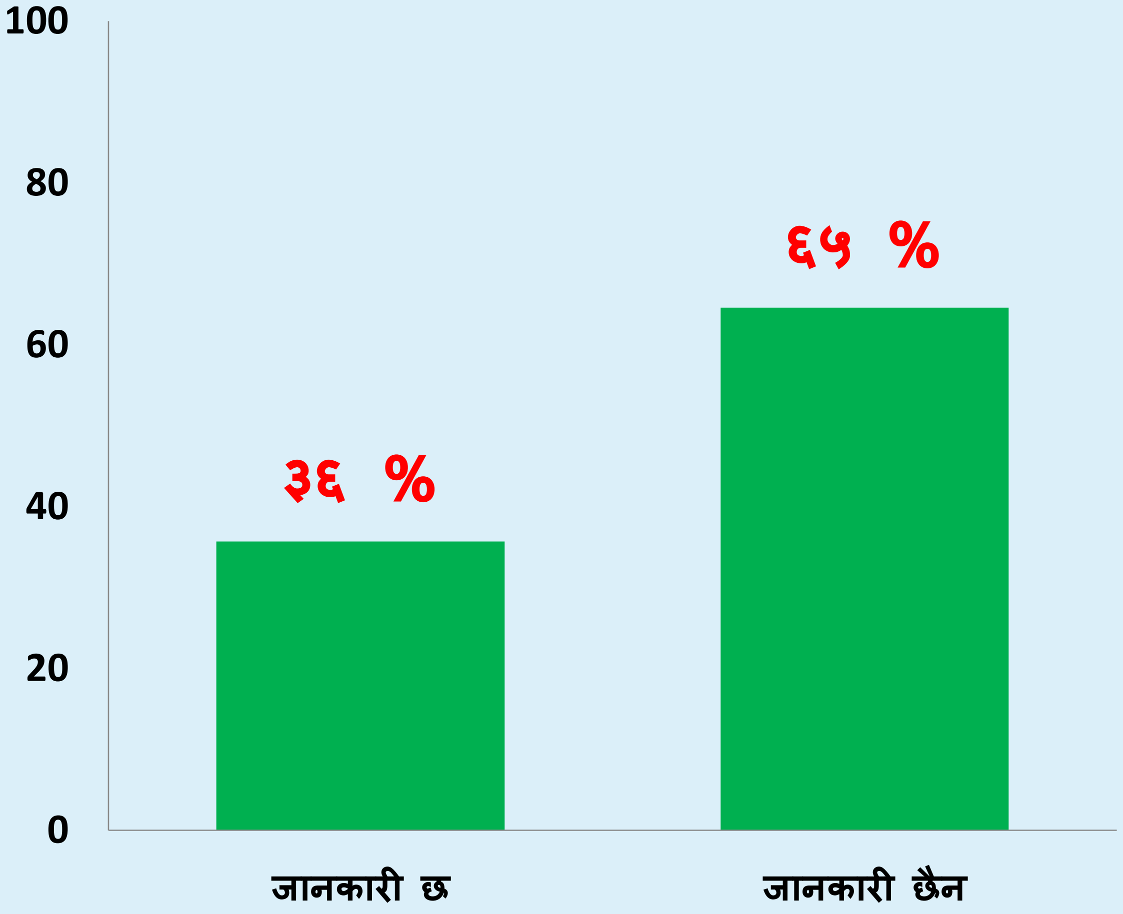

के तपाईले कोभिड-१९ को बिमा लिनु भएको छ वा लिने विचारमा हुनुहुन्छ

(जम्मा उत्तरदाता = ७१३)

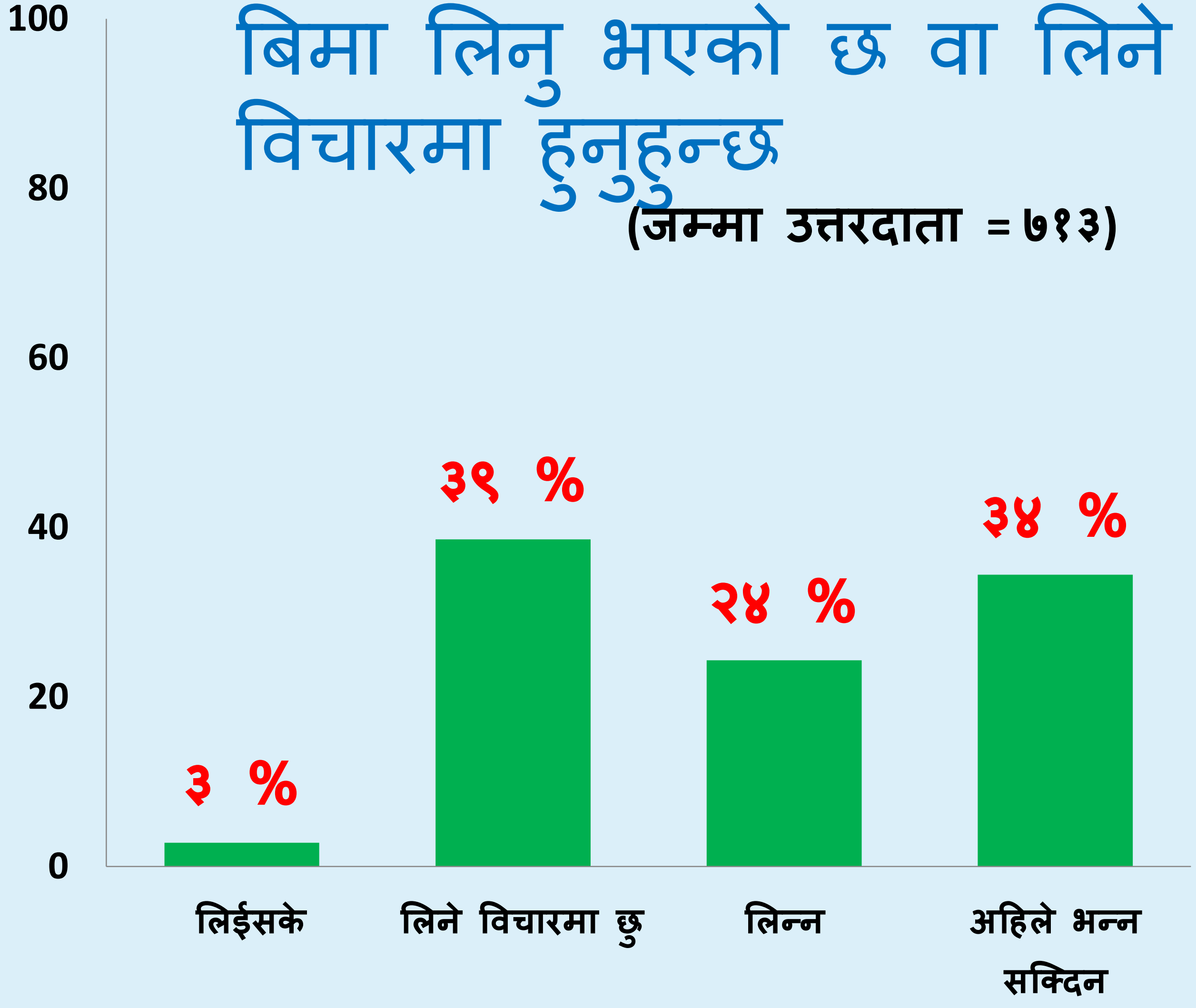

निष्कर्ष

- सोशल मिडिया , टिभि, रेडियो, समाचार पत्र कोभिड-१९ महामारीको रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी सूचनाको नियमित र मूख्य स्रोत रहेको पाईयो ।
- हरेक चारजना मध्ये एकजना महिलाले यो लकडाउन तथा बन्दाबन्दिको अवस्थामा आफुले पहिलाको भन्दा बढिकाम गर्नु परेको बताएका थिए ।
- हरेक एघारजना मध्ये एकजनाले आफ्नो समुदायमा यो बन्दाबन्दि वा लकडाउनको अवस्थामा हिंसा भईरहेको बताएका छन् ।
- गएको दुइ हप्तामा धेरै जसो वा सधैजसो अवस्थामा १८ % प्रतिशत उत्तरदाताहरु बेचैनि, १८ % प्रतिशत उत्तरदाताहरु डर, २९ % उत्तरदाताहरु दु:खी, ३७ % उत्तरदाताहरु अन्योल तथा चिन्ताजन्य समस्याबाट गुज्रिरहेको बताएका थिए ।
- अध्ययनको क्रममा ५० % उत्तरदाताहरूले कम्तिमा एउटा र ३२ % उत्तरदाताहरूले दुई वा सो भन्दा बढी मनोसामाजिक समस्याहरू जस्तै बेचैनी, डर, चिन्ता, उदास वा दिक्दारीबाट प्रभावित भएको बताएका थिए ।
- यो यस भन्दा पहिला (गत अप्रिल ३ देखि १० सम्म) उस्तै तरिकाबाट गरिएको अध्ययनसँग तुलना गरेर हेर्दा बढि हो । पहिला १५०७ नमूना सर्वेक्षणमा ४२ % मा कुनै एक मनोसामाजिक समस्या र २६ % मा दुई वा सो भन्दा बढि समस्या रहेको पाईएको थियो ।

निष्कर्ष

- कोभिड-१९ लाई रोकथाम गर्ने सम्बन्धमा सरकारलाई दिईएको सुझावमा कोभिड-१९ को जाँचको दायरा बढाउनु पर्ने र सामाजिक दुरी कायम गर्दै क्रमिक रुपमा लकडाउन खुकुलो बनाउदै लैजानु पर्ने सुझाव धेरैजसो उत्तरदाताहरुले दिएका छन् ।
- विस प्रतिशत उत्तरदाताहरुले स्थानिय सरकार / सघं सस्थाहरुले राम्ररी राहत वितरण गरिरहेको, ३८ % ले राहत केहि केहि मानिसहरुलाई मात्र बाडेको, १३ % ले राहत विवेदपूर्ण तरिकाले बाढेको बताएका थिए ।
- सरकारले ल्याएको कोभिड-१९ सँग सम्बन्धित बिमाका बारेमा एकदमै थोरै मानिसहरुमात्र जानकार भएको पाईयो ।
- कोभिड-१९ का कारण देशमा अन्य अवस्थामा भन्दा पनि बढि मनोसामाजिक समस्या देखिएको छ । लकडाउन बढ्दै जादा मनोसामाजिक समस्या पनि बढ्दै गएको देखिन्छ । यस्तो अवस्थामा सरकार तथा सम्बन्धित निकायबाट छिटो भन्दा छिटो आवश्यक कदमहरु चाल्दै समयमा नै यसलाई सम्बोधन गर्दै जानुपर्ने देखिन्छ ।

धन्यवाद!!!